

	نام درس: ادبیات دهم	باسمه تعالی	وقت آزمون: ۸۰ دقیقه
	ساعت برگزاری: ۱۰:۳۰ صبح	مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۶ مشهد	تعداد سوال: ۲۷
	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰ / ۱۰ / ۲۵	دبیرستان غیردولتی سروش هدایت (دوره دوم)	تعداد صفحه: ۳ صفحه
ردیف	سوالات		نمره

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	معنای واژگان مشخص شده را بنویسید: ۱- دلا <u>معاش</u> چنان کن که گر بلغزد پای () ۲- دلاک و <u>قیم</u> در آمدند و خدمت کردند. () ۳- این <u>بوم</u> محنت از پی آن تا کند خراب () ۴- دو دست را تا فراز <u>گله</u> نمایان ساخت. () ۵- و خبردهنده از او <u>ملک</u> <u>جبار</u> بود () ۶- <u>زین</u> <u>نمط</u> آن مست شده از غرور ()	۱/۵
۲	املا: در عبارات و ابیات زیر غلط های املایی را بیابید و اصلاح کنید: الف) فروق رویت اندازی سوی خاک () ب) ما در <u>حمام</u> شدیم، هر که در مسلخ گرمابه بود، همه بر پای خواسته بودند و نمی نشستند. () ج) آب عجل که هست گلوگیر خاص و عام () د) و فلق ، محرایی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گذارده ای () ه) خدای، تبارک و تعالی، همه بندگان را از عذاب غرض و دین فرج دهد. () و) قصه حال یوسف را نیکو نه از حسن صورت او گفت بلکه از حسن صیرت او گفت. ()	۱/۵
۳	ساخت هریک از واژگان زیر را مشخص نمایید. (وندی ، ساده و ...) الف) همسر () ب) گوارا ()	۰/۵
۴	معنای پسوند (-ک) را در واژه های زیر بنویسید. الف) درمک: (ب) دمک:	۰/۵
۵	نوع حذف را در جملات زیر مشخص نمایید. الف) هم نشین نیک بهتر از تنهایی است و تنهایی بهتر از هم نشین بد. () ب) حسین گفت: «از نمایشگاه چه خبر؟» ()	۰/۵
۶	جهش ضمیر را در بیت زیر توضیح دهید. گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان نگاه دار سر رشته تا نگه دارد	۰/۵
۷	«واو عطف» و «واو نشانه ربط یا پیوند» را در جمله های زیر، مشخص کنید. الف) ناصر به بتا ، عمله ها و درخت ها نگاه کرد. () ب) پی بردیم راه دست خودش هم نیست و این بار اتاق از جا کنده شد. ()	۰/۵
۸	در عبارات زیر، واژه های دو تلفظی را مشخص نمایید.	۰/۵

	الف) یوسف صدیق وفادار بود و یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود. () ب) ای مهربان ترین معبود با تو به مهر پیمان می بندم. ()											
۹	جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید. هر شاعر یا هر دوره تاریخی، ویژگی‌های زبانی مخصوص به خود را دارد که به آن‌ها می‌گوییم. به طور مثال؛ کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم مثل «به خانه اندر»	۰/۲۵										
۱۰	نقش کلمات مشخص شده را بنویسید. چند بار با خنده و خوشحالی، دست‌هایش را به طرف بهمن تکان داد و صدایش کرد: بهمن! من را می بینی؟	۰/۷۵										
ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)												
۱۱	در عبارت‌های زیر، مفهوم کنایه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) اما در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود. () ب) چندان تناوری و بلند/ که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد ()	۰/۵										
۱۲	برای هر یک از ابیات گروه الف، یکی از آیات گروه ب را انتخاب نمایید. <table><tr><td>الف</td><td>ب</td></tr><tr><td>۱ چون بدوم، سبزه در آغوش من بوسه زند بر سر و بردوش من *</td><td>* الف) جناس ناقص</td></tr><tr><td>۲ هر تیر که در کیش است، گر بر دل ریش آید ما نیز یکی باشیم، از جمله قربان‌ها *</td><td>* ب) تشبیه</td></tr><tr><td>۳ بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد *</td><td>* ج) حسن تعلیل</td></tr><tr><td>۴ درختان را دوست دارم که به احترام تو قیام کرده اند *</td><td>* د) تشخیص</td></tr></table>	الف	ب	۱ چون بدوم، سبزه در آغوش من بوسه زند بر سر و بردوش من *	* الف) جناس ناقص	۲ هر تیر که در کیش است، گر بر دل ریش آید ما نیز یکی باشیم، از جمله قربان‌ها *	* ب) تشبیه	۳ بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد *	* ج) حسن تعلیل	۴ درختان را دوست دارم که به احترام تو قیام کرده اند *	* د) تشخیص	۱
الف	ب											
۱ چون بدوم، سبزه در آغوش من بوسه زند بر سر و بردوش من *	* الف) جناس ناقص											
۲ هر تیر که در کیش است، گر بر دل ریش آید ما نیز یکی باشیم، از جمله قربان‌ها *	* ب) تشبیه											
۳ بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد *	* ج) حسن تعلیل											
۴ درختان را دوست دارم که به احترام تو قیام کرده اند *	* د) تشخیص											
۱۳	برای هریک از ابیات زیر یک آرایه ذکر کنید. الف) به نام کردگار هفت افلاک که پیدا کرد آدم از کفی خاک () ب) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضيض هم می توان عزیز بود ()	۰/۵										
۱۴	حس آمیزی را در بیت زیر توضیح دهید. از صدای سخن عشق ندیدم خوشتر یادگاری که در این گنبد دوآر بماند	۰/۵										
۱۵	تاریخ ادبیات: الف) نام شاعر یا نویسنده آثار زیر را بنویسید. ۱) اسرار التَّوحید : ۲) اتاق آبی: ب) جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. ۱) بسیاری از شاهکارهای ادبی همچون جزء ادبیات تعلیمی به شمار می روند. ۲) مفاهیمی همچون عشق، عرفان، مرثیه و مناجات درحوزه ادبیات قرار می گیرد.	۰/۵ ۰/۵										
۱۶	حفظ شعر: الف) بیت زیر را مرتب کنید. نای - شوق - لسان - زخم - که - هر دم - بنوازد - او - دم - غیب - چه - خوشتر - نوای - این نوا - را - چو ب) در ابیات زیر، جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم بعد از تو روا باشد همه پیمان‌ها	۰/۵ ۱										

گویند مگو سعدی چندین سخن از می گویم و بعد از من گویند به		چو به دوست عهد بندد ز میان چو علی که می تواند که به سر برد وفا را	
		(پ) قلمرو فکری (۸ نمره)	
۱۷	در بیت زیر ، منظور از « گهر تابناک » چیست؟ () قطرهٔ باران که در افتد به خاک // زو بدمد بس گهر تابناک	۰/۲۵	
۱۸	با توجه به کلاس نقّاشی «صاد» چگونه خود را از «مخمصه» نجات داد؟ ()	۰/۲۵	
۱۹	عبارت زیر مربوط به کدام داستان است؟() این قصه، عجب ترین قصّه هاست؛ زیرا که در میان دو ضد جمع بُود: هم فرقت بُود وهم وصلت.	۰/۵	
۲۰	برای هر یک از کلمه های زیر معادل مناسب از بیت زیر بیابید و بنویسید. بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد الف) مرگ () ب) انسان های بزرگ ()	۰/۵	
۲۱	در بیت « چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد // بیداد ظالمان شما نیز بگذرد» شاعر چه امری را موقّتی و ناپایدار می داند؟ ()	۰/۵	
۲۲	چرا شاعر در بیت زیر «صبا» را مخاطب خود قرار داده است؟ صبا ، بر آن سر زلف ار دل مرا بینی ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد	۰/۵	
۲۳	بیت «ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد»، «رمه» <u>استعاره</u> از چیست؟	۰/۵	
۲۴	مخاطب بیت زیر کیست؟ خونت / با خون بهایت حقیقت / در یک تراز ایستاد ()	۰/۵	
۲۵	عبارت « گندم نمای جو فروش » کنایه از چیست؟()	۰/۵	
۲۶	معنی و مفهوم نثر: عبارات زیر را به فارسی روان برگردانید: الف) پی بردیم راه دست خودش هم نیست. ب) ما را به نزدیک خویش بازگرفت. ج) به زبان ، دیگر مگو و به دل ، دیگر مدار د) هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب دان برابر نیاید.	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵	
۲۷	معنی و مفهوم شعر: ابیات زیر را به فارسی روان برگردانید: الف) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد ب) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری که حقّ صحبت مهر و وفا نگه دارد	۱ ۱	
جمع نمرات		۲۰	
تنت به ناز طبیبان نیازمند مباد .			